

Medijsko izvješćivanje o mentalnom zdravlju djece i mladih u Hrvatskoj: analiza i etički izazovi

Lucija Vidak*, Krešimir Dabo**

Sažetak

Rad analizira izvješćivanje hrvatskih medija o mentalnom zdravlju djece i mladih na uzorku od 97 članaka s portala objavljenih 2023. godine. Istraženi su ton naslova i sadržaja, senzacionalizam, izvori i tematski okviri. Rezultati pokazuju prevladavajuće senzacionalističke naslove, neutralne sadržaje, dominaciju stručnih izvora te fokus na samoubojstva, nasilje i utjecaj tehnologije. Uočena je potreba za jačanjem etičkih standarda.

Ključne riječi: mentalno zdravlje; djeca i mladi; mediji; medijsko izvješćivanje, etično izvješćivanje

Uvod

Ovaj rad analizira način na koji hrvatski portali izvješćuju o mentalnom zdravlju djece i mladih.¹ S obzirom na rastuću učestalost mentalnih poteškoća u toj populaciji, istraživanje se usmjerava na obrasce izvješćivanja, ton, izvore i dominantne teme. Teorijski okvir obuhvaća definicije mentalnoga zdravlja, ulogu medija u oblikovanju javnoga mišljenja te etičke izazove u izvješćivanju o osjetljivim temama. Empirijski dio temelji se na kvalitativnoj analizi 97 članaka objavljenih 2023. godine na 13 najčitanijih portala, pri čemu su promatrani ton naslova i sadržaja, senzacionalizam i “mamilice” (*clickbait*), autorstvo, izvori te povodi objave. Rezultati pokazuju da su naslovi često senzacionalistički, sadržaji su uglavnom neutralni, a najčešći su izvori stručnjaci. Tematski se članci najviše

* Lucija Vidak, mag. komunikologije, diplomantica, Fakultet hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu. Adresa: Borongajska cesta 83 D, 10000 Zagreb, Hrvatska. ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0002-3878-3269>. E-adresa: lvidak@hrstud.hr

** Izv. prof. dr. sc. Krešimir Dabo, prof. struč. stud., Fakultet hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu. Adresa: Borongajska cesta 83 D, 10000 Zagreb, Hrvatska. ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-9260-7384>. E-adresa: kdabo@fhs.hr

1 Rad je nastao kao dio istraživanja autorice i mentora za diplomski rad na sveučilišnom diplomskom studiju Komunikologije Fakulteta hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu, obranjen 15. rujna 2025. godine.

bave savjetima i mišljenjima stručnjaka, samoubojstvima, nasiljem te utjecajem tehnologije, a najčešći je povod konkretan događaj. Unatoč pozitivnim primjerima, uočeni su izazovi koji potvrđuju potrebu za edukacijom novinara i jačanjem etičkih standarda.

Tema mentalnoga zdravlja, osobito djece i mladih, sve je prisutnija u javnom diskursu (Arambašić et al., 2023, 381). Podatci WHO-a pokazuju da 10–20% djece do 18. godine ima neki poremećaj, a oko 50% psihijatrijskih bolesti razvija se u djetinjstvu i adolescenciji (Ričković i Ladika, 2021, 31; Grubić, 2023, 11). Mediji imaju ključnu ulogu u oblikovanju percepcije (Đumić, 2023, 35–42), a cilj je ovoga rada utvrditi kako hrvatski mediji interpretiraju problematiku mentalnoga zdravlja mladih te pridonijeti boljemu razumijevanju njezina mjesta u javnom diskursu.

Mentalno zdravlje definira se kao osnovno pravo i stanje dobrobiti koje omogućuje suočavanje sa stresovima, razvoj i doprinos zajednici (WHO, 2022). Ono uključuje sposobnost učenja, izgradnje odnosa i upravljanja emocijama te snažno utječe na zdravlje pojedinca i društva (Boričević Maršanić et al., 2017, 170). UNICEF (s. a.) naglašava da dobro mentalno zdravlje omogućuje zadovoljstvo, produktivnost i otpornost, a njegovo narušavanje negativno pogađa gotovo sve aspekte života. Termin *mentalni poremećaj* obuhvaća klinički bitne kognitivne, emocionalne ili bihevioralne poremećaje (UNICEF, s. a.).

Mediji, kroz izbor sadržaja i način prezentacije, oblikuju društvene stavove i vrijednosti, što izvješćivanje o mentalnom zdravlju čini posebno osjetljivim. Etički izazovi uključuju balansiranje između javnoga interesa i zaštite dostojanstva pojedinaca, a među njima se osobito izdvaja senzacionalizam. On je često povezan s “mamicama”, čija je svrha zadržati čitatelja, a ne pružiti kvalitetnu informaciju, što se postiže nepotpunošću, imperativima i preuveličavanjem (Djeca medija, 2022; Bazaco et al., 2019, 97–98).

1. Teorijski okvir medijskoga izvješćivanja o mentalnom zdravlju

Teme osjetljivoga sadržaja, poput izvješćivanja o mentalnom zdravlju djece i mladih, zahtijevaju posebnu pripremu i pažljiv pristup novinara. Mediji, kao ključni čimbenici u oblikovanju društvenih pogleda, ne samo informiraju, nego i konstruiraju stavove, norme i vrijednosti, pa se od njih traži uravnoteženje javnoga interesa, točnosti i poštivanja dostojanstva osoba. Stjepan Malović ističe pet profesionalnih standarda novinarstva: istinitost, točnost, poštenje, nepristranost i uravnoteženost, pri čemu je istinitost temelj djelovanja: »Vijest je ili istinita ili nije vijest« (Malović, 2005, 19). Na opasnosti narušavanja istinitosti uslijed senzacionalizma upozorili su Labaš i Grmuša (2011), naglašavajući porast poluprovjerenih informacija i neprofesionalizma. Poštenje je »temelj vjerodostojnosti izvještaja« (Malović, 2005, 25), a uravnoteženost i nepristranost obvezuju novinare na uključivanje relevantnih perspektiva i izbjegavanje osobnih stavova u vijestima (Malović, 2005, 37–43).

Jedan je od najvećih etičkih izazova suvremenoga medijskoga okruženja senzacionalizam: govor mržnje, neprovjerene teme, zadiranje u privatnost ili uznemirujući vizuali, često potaknuti komercijalnim pritiscima (Djeca medija, 2022). Usko vezane su i “mamilice”, odnosno naslovi koji koriste nedostatne informacije, imperativne ili vokativne forme te preuveličavanja kako bi privukli pažnju (Bazaco et al., 2019). Osim profesionalnih standarda, novinari moraju poštovati i Kodeks časti hrvatskih novinara (HND, 2009), koji nalaže zaštitu ljudskih prava, dostojanstva i pluralizma, a članci 13–16 naglašavaju posebnu odgovornost pri izvješćivanju o manjinama, nesrećama i samoubojstvima, posebno kada je riječ o djeci.

U međunarodnom okviru važna je Konvencija o pravima djeteta, koja štiti privatnost i pravo na sadržaje koji promiču dobrobit. Zakon o elektroničkim medijima (Hrvatski sabor, 2021) zabranjuje otkrivanje identiteta djece povezanih s nasiljem ili samoubojstvom. Mediji ključni u oblikovanju znanja i stavova o mentalnom zdravlju, što potvrđuju istraživanja: odrasli većinu spoznaju stječu putem medija (Wahl, 2009), a mediji su uz roditelje glavni izvor stavova adolescenata (Lopez, 1991; Allen i Nairn, 1997; Stout et al., 2004).

Istraživanja bilježe sklonost negativnim interpretacijama i stereotipima: mentalne bolesti često se prikazuju kao neizlječive, oboljele se stigmatizira kao “lude” ili opasne, a ozbiljnije dijagnoze dobivaju više prostora od češćih poremećaja poput depresije (Medijska pismenost, 2023; Srivastava et al., 2018). Stigma je negativno obilježavanje osobe (Anon., 2019), a UNICEF (s. a.) upozorava da stigma, predrasude i diskriminacija smanjuju vjerojatnost traženja pomoći. Wahl (2009) ističe da mediji kroz stereotipe i dezinformacije snažno pridonose stigmati, a djeca ih usvajaju već u ranoj dobi (Wilson et al., 2000; Stout et al., 2004).

Poseban je izazov izvješćivanje o suicidu. Wertherov efekt, odnosno porast samoubojstava nakon senzacionalističkoga izvješćivanja, potvrđen je u brojnim istraživanjima (Niederkrotenthaler i Till, 2019). Primjeri poput slučaja Marilyn Monroe pokazuju izravne učinke na porast samoubojstava (Bandura 1971. prema Jokić–Begić, 2009). Preporuke naglašavaju izbjegavanje senzacionalizma, metoda i privatnih detalja (Jokić–Begić, 2009; Srivastava et al., 2018), a Avdibegović et al. (2019) posebno upozoravaju na opasnost imitacije u vršnjačkim okruženjima.

Smjernice za izvješćivanje ističu potrebu za smanjenjem stigme, neutralnim jezikom, provjerenim izvorima i promocijom oporavka (Srivastava et al., 2018; Medijska pismenost, 2023). Kada je riječ o djeci i adolescentima, odgovornost je dodatno pojačana: preporuke Avdibegovića et al. (2019) uključuju zaštitu privatnosti, konzultacije s odraslima, procjenu društvenih posljedica te zabranu objava koje bi mogle ugroziti sigurnost djeteta.

Sve navedeno potvrđuje ključnu ulogu profesionalnih i etičkih standarda u oblikovanju javnoga razumijevanja mentalnoga zdravlja. Njihovo dosljedno poštivanje smanjuje stigmatu, osigurava točne informacije, štiti dostojanstvo i pridonosi društvenoj svijesti. To znači suzbijanje senzacionalizma i “mamilica”, odgovornu uporabu jezika i vizuala te oslanjanje na stručne izvore, kako bi mediji

postali akteri edukacije, solidarnosti i pozitivnih promjena u području mentalnoga zdravlja djece i mladih.

2. Metodološki okvir

Predmet je istraživanja ovoga rada analiza načina na koji hrvatski mediji izvješćuju o mentalnom zdravlju djece i mladih. Mentalno zdravlje posljednjih je godina postalo iznimno relevantna tema u javnom diskursu, a time i u medijskom prostoru. Povećan broj osoba koje se suočavaju s problemima mentalnoga zdravlja, osobito među djecom i mladima, doveo je do intenzivnijega praćenja i analize tih tema. Odrastanje u digitalnom okruženju, stalna izloženost informacijama i ubrzani tehnološki razvoj doprinose pojavnosti različitih psiholoških poteškoća. Mladi koji se suočavaju s mentalnim poremećajima često se, uz same izazove bolesti, susreću i s nerazumijevanjem i stigmatizacijom, pojavama koje mediji mogu dodatno pojačati ili, naprotiv, ublažiti.

Kao ključni posrednik informacija, mediji imaju bitan utjecaj na oblikovanje javnoga mišljenja o pitanjima mentalnoga zdravlja. Način na koji se o tim temama izvješćuje izravno utječe na percepciju mentalnih bolesti te na stavove javnosti prema osobama koje s njima žive. Stoga je nužno da medijsko izvješćivanje o mentalnom zdravlju bude uravnoteženo, odgovorno i utemeljeno na provjerenim izvorima, kako bi pridonijelo edukaciji javnosti te smanjenju stigmatizacije i trivializacije te teme.

Cilj je ovog istraživanja utvrditi kako se teme mentalnih poteškoća i poremećaja kod djece i mladih interpretiraju i oblikuju u medijskoj agendi. U tu svrhu provedena je analiza sadržaja najčitanijih hrvatskih medija, s ciljem dobivanja uvida u obrasce, ton i pristupe kojima mediji komuniciraju teme povezane s mentalnim zdravljem mladih.

Prema Tkalac Verčić et al. (2010, 91–92), analiza sadržaja predstavlja metodu prikupljanja primarnih podataka, onih koji se prvi put sustavno prikupljaju u svrhu određenoga istraživačkoga projekta. Ta metoda posebno je razvijena u istraživanjima masovne komunikacije te omogućuje analiziranje informativnih materijala i medijskih tekstova radi razumijevanja njihovih sadržajnih i strukturalnih obilježja. Iako je primarno usmjerena na analizu poruka, sadržaj pruža uvid i u karakteristike pošiljatelja i primatelja komunikacije. Ključna odlika kvalitetne analize sadržaja njezina je objektivnost.

U ovom su istraživanju analizirane različite varijable i kategorije medijskih priloga, pri čemu su pažljivo definirane i operacionalizirane. Jedna od ključnih varijabli bila je razina senzacionalizma, koja je promatrana u naslovima i samom sadržaju članaka. Pojam senzacionalizma u novinarstvu odnosi se na uporabu izraza, stilskih postupaka i retoričkih strategija kojima se namjerno izaziva emocionalna reakcija publike i privlači pozornost, često putem dramatizacije, konflikta i apeliranja na osjećaje (McQuail, 2010, 565; Harcup i O'Neill, 2017, 1474; Örnebring i Jönsson, 2004, 285). Senzacionalističkim su ocijenjeni naslovi i tekstovi koji koriste prenaplašene izraze, strukture ili nagovještaje “senzacije”,

a neutralnim su tonom ocijenjeni oni naslovi koji jednostavno i uravnoteženo najavljuju sadržaj. Afirmativnim su pak smatrani naslovi koji su izražavali pozitivan, poticajan stav ili najavljivali konstruktivnu akciju. Isti kriteriji primijenjeni su i pri ocjeni tona samoga sadržaja članka. Dodatno, analizirana je i prisutnost tzv. “mamilica” u naslovima, što je također objašnjeno u dijelu o etičkim aspektima medijskoga izvješćivanja. Osim tona, istraživanje je obuhvatilo i tematsku varijablu, kojom se je nastojala utvrditi dominantna tema ili problem o kojem članak govori. Time je omogućeno prepoznavanje tematskih obrazaca i fokusa medijskoga izvješćivanja o mentalnom zdravlju djece i mladih. U analizu je uključena i kontekstualna varijabla, kojom je istraživano je li članak nastao kao reakcija na konkretan događaj (primjerice politički, društveni, kulturni) ili je objavljen povodom prigodne okolnosti, poput obljetnice, praznika ili relevantnoga tematskoga datuma. Ta varijabla pridonijela je razumijevanju funkcije i svrhe objavljenih članaka u širem društvenom i vremenskom okviru. Također je analizirano autorstvo članaka, odnosno jesu li tekstovi potpisani imenom i prezimenom autora ili objavljeni anonimno, čime je procjenjivana razina autorske odgovornosti i transparentnosti novinarskoga rada. Uz to, ispitivana je i vrsta korištenih izvora informacija, poput stručnih sugovornika (liječnika, psihologa, znanstvenika), službenih dokumenata, statističkih podataka ili rezultata istraživanja. Ta je dimenzija omogućila uvid u vjerodostojnost, temeljitost i profesionalnost medijskoga pristupa temi mentalnoga zdravlja.

U svrhu detaljnije analize i sistematskoga istraživanja teme, formulirane su sljedeće hipoteze:

H1: Medijski sadržaji o mentalnom zdravlju djece i mladih uglavnom su neutralnoga tona.

H2: Naslovi članaka o mentalnom zdravlju djece i mladih najčešće su senzacionalistički s obilježjima “mamilica”.

H3: O mentalnom zdravlju djece i mladih najčešće se objavljuje prigodno kada se obilježavaju dani mentalnoga zdravlja.

H4: Najzastupljenija tema o mentalnom zdravlju djece i mladih utjecaj je društvenih mreža.

H5: Prilikom stvaranja sadržaja mediji kontaktiraju stručnjake kao novinarski izvor.

U istraživanju su analizirani članci vezani za temu mentalnoga zdravlja u 2023. godini na trinaest najčitanijih internetskih medija u Republici Hrvatskoj: *24sata* (24sata.hr), *Danas.hr* (od siječnja 2024. spojen s net.hr), *Direktno* (direktno.hr), *Dnevnik.hr* (dnevnik.hr), *HRT* (hrt.hr), *Index.hr* (index.hr), *Jutarnji list* (jutarnji.hr), *Net.hr* (net.hr), *Novi list* (novilist.hr), *Slobodna Dalmacija* (slobodnadalmacija.hr), *Telegram* (telegram.hr), *tportal.hr* (tportal.hr), *Večernji list* (vecernji.hr).

Ti su novinski portali odabrani u skladu s Reutersovom ljestvicom najčitanijih digitalnih medija u Republici Hrvatskoj za 2021. godinu (Newman et al., 2022). Valja napomenuti da je Reuters institut u tijeku pisanja ovoga rada objavio novo istraživanje, no podatci relevantni za istraživanje ostali su isti. Također je bitno

napomenuti da su se u međuvremenu dva portala spojila u jedan, *net.hr* i *danas.hr* od siječnja 2024. djeluju kao isti portal.

3. Rezultati istraživanja

U obzir su ušli članci objavljeni između 1. siječnja i 31. prosinca 2023. godine. Sveukupno je analizirano 97 članaka. U *Tablici 1* vidljivo je koliko je članaka prikupljeno na svakom od analiziranih portala.

Tablica 1. Broj objavljenih priloga
Table 1. Number of published articles

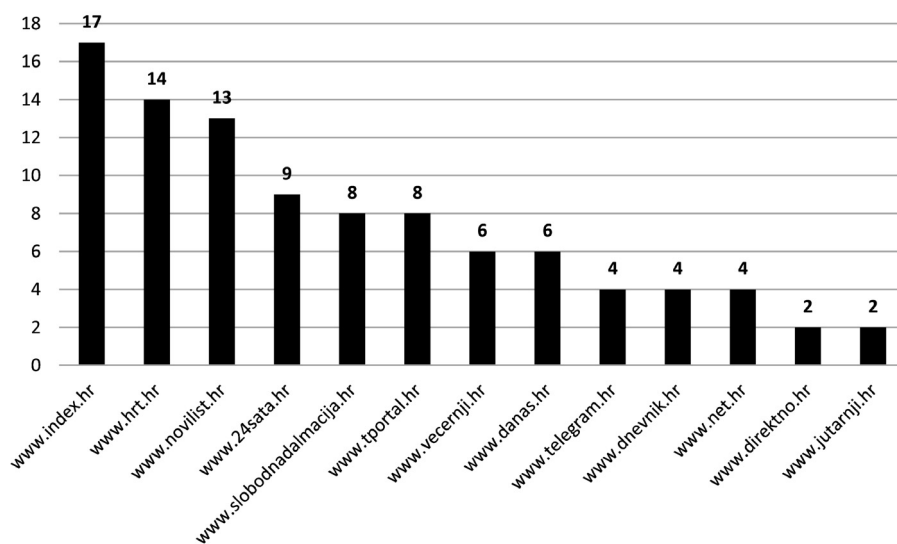
Medij	Broj objavljenih priloga
www.index.hr	17
www.hrt.hr	14
www.novolist.hr	13
www.24sata.hr	9
www.slobodnadalmacija.hr	8
www.tportal.hr	8
www.danas.hr	6
www.vecernji.hr	6
www.dnevnik.hr	4
www.net.hr	4
www.telegram.hr	4

Članci gore navedenih informativnih portala prikupljeni su putem baze podataka koja je u vlasništvu tvrtke Press Clipping d.o.o. Pretraživanje medijskih priloga izvedeno je prema pretraživanju ključnih riječi: mentalno zdravlje, djeca, mladi, tinejdžeri. Sadržaj koji je ulazio u istraživanje odnosio se na: (1) događaje i situacije te posljedice koje proizlaze zbog dobrog ili lošeg mentalnoga zdravlja mladih (pod uvjetom da ih sadržaj povezuje s mentalnim zdravljem mladih i djece); (2) istraživanja o mentalnom zdravlju djece i mladih; (3) ekspertize stručnjaka (savjeti, preporuke i mišljenja liječnika i specijalista); (4) članke vezane uz obilježavanje datuma vezanih za mentalno zdravlje djece i mladi.

Analitička matrica za ovo istraživanje sastoji se od dvadeset i pet čestica raspoređenih u sedam kategorija. Prva kategorija odnosi se na prisutnost karakteristika “mamilice” u naslovu priloga. Druga kategorija odnosi se na ton naslova, pri čemu on može biti senzacionalistički, neutralan te afirmativan. Treća kategorija je ton sadržaja (s obzirom da ima slučajeve gdje se ton naslova i ton sadržaja ne podudaraju), koji također može biti senzacionalistički, neutralan te afirmativan. Četvrta kategorija označava povod nastanka sadržaja, a povod može biti

neki događaj ili prigodno izvješćivanje. Tema samoga priloga je peta kategorija, a šesta kategorija se odnosi na izvore informacija navedene unutar članka. Posljednja varijabla odnosi se na autorstvo priloga.

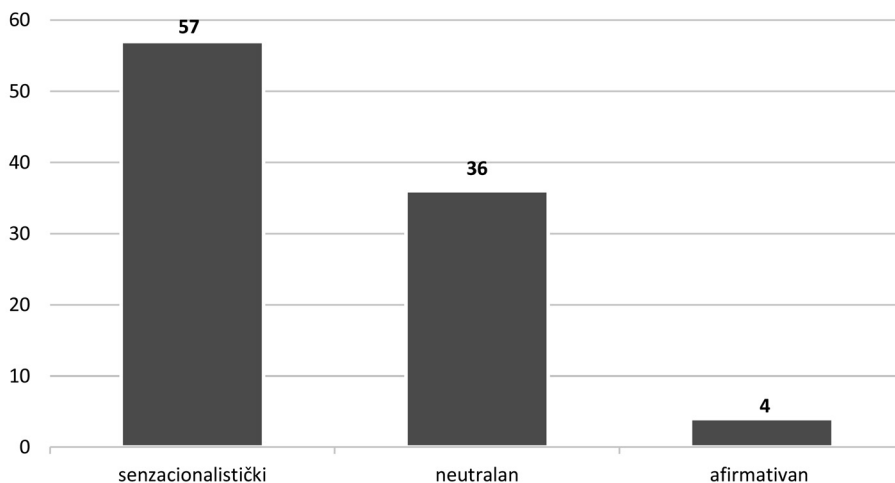
Na temelju prethodno predstavljene analitičke matrice, u nastavku su predstavljene rezultati koji proizlaze iz provedene analize. U prvom dijelu analize prikupljani su podatci o općim obilježjima priloga kao što je raspodjela objavljenih priloga po analiziranim medijima, raspodjela priloga te autorstvo priloga.

Grafikon 1. Raspodjela objavljenih priloga prema mediju
Graph 1. Distribution of published articles by media outlet

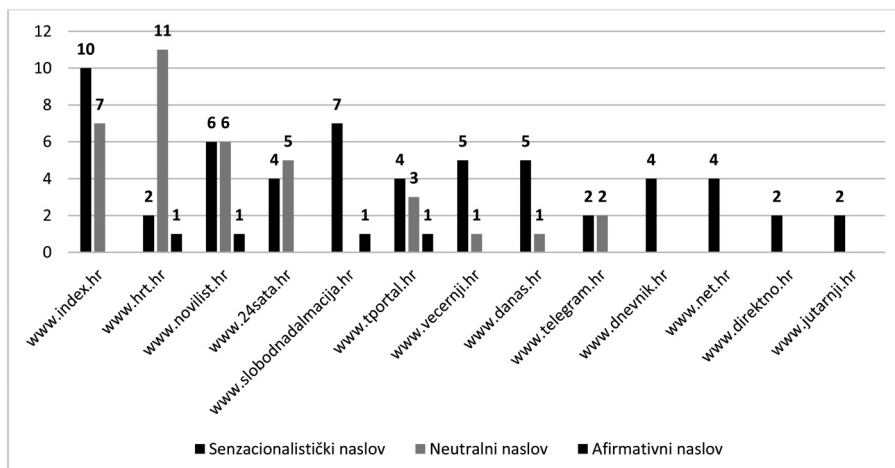
Od ukupno trinaest analiziranih internetskih portala, najviše članaka o mentalnom zdravlju djece i mladih pronađeno je na portalu *Index.hr*, ukupno 17 priloga, što je vidljivo na *Grafikonu 1*. Dva portala koja su također imala visok postotak analiziranih priloga su *HRT* te *Novi list*. Na svim ostalim analiziranim portalima zabilježeno je manje od 10% priloga o mentalnom zdravlju.

Sljedeći elementi koji su bili u fokusu analize odnosili su se na način obrade priloga (ton naslova vidljiv u *Grafikonu 2* i ton sadržaja prikazan u *Grafikonu 4*) te korištene izvore informacija unutar članaka vidljivo u *Grafikonu 8*. Što se tiče tona naslova, vidljiv u *Grafikonu 3*, analizirano je je li on senzacionalistički, neutralan ili afirmativan. U *Grafikonu 5* vidljivo je da je većina analiziranih naslova bila senzacionalistički napisana, 57 naslova ili 59% u ukupnom broju. Neutralno pisanih naslova je zabilježeno 37% odnosno 36 naslova. Udio članaka čiji su naslovi pisani afirmativnim tonom iznosi 4% u ukupnom broju analiziranih naslova.

Grafikon 2. Ton naslova
Graph 2. Headline tone

Promatrajući ton naslova po pojedinim portalima, vidljivo je da je najviše senzacionalističkih naslova zabilježeno na portalu *Index.hr* (10), a najveći se broj neutralnih naslova pojavljuje na portalu *HRT* (11). Afirmativni naslovi ravnomjerno su raspoređeni na četiri portala: *HRT*, *Novi list*, *Slobodna Dalmacija* i *tportal.hr*.

Grafikon 3. Ton naslova prema pojedinomu mediju
Graph 3. Headline tone by media outlet

Kao što je već objašnjeno, ton naslova i ton sadržaja koji taj naslov donosi ne moraju se nužno uvijek poklapati. Zato smo posebno analizirali ton sadržaja

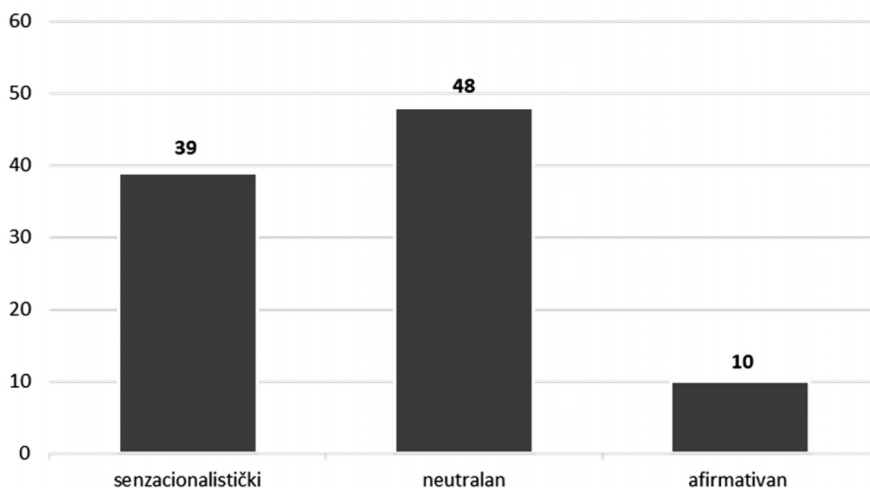
samih priloga. Najveći broj analiziranih priloga sadržajno je imao neutralan ton, što čini polovicu ukupnoga uzorka. Senzacionalistički ton prisutan je u 40% priloga, a preostalih je 10% karakterizirano afirmativnim tonom.

Tablica 2. Reprezentativni primjeri senzacionalističkih, neutralnih i afirmativnih naslova

Table 2. Representative examples of sensationalistic, neutral, and affirmative headlines

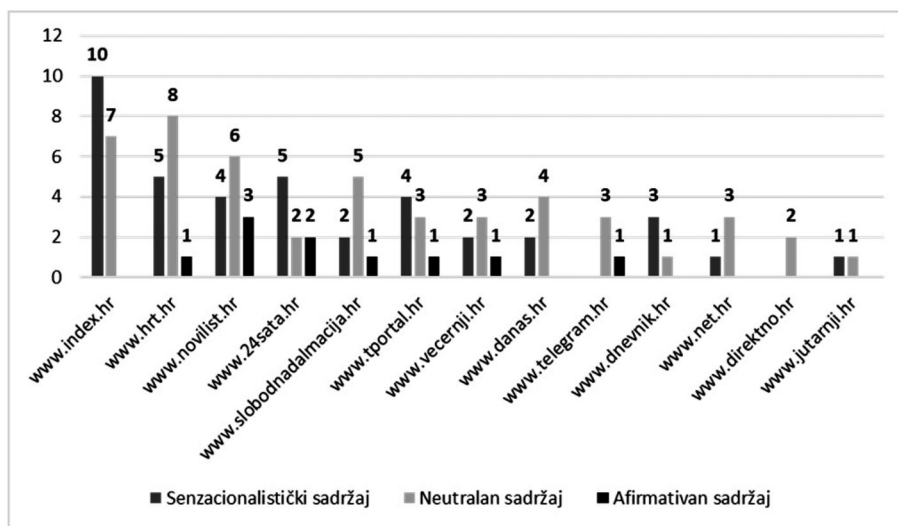
Datum	Medij	Naslov	Autor	Ton naslova	Izvori
22.12.2023.	<i>Slobodna Dalmacija</i>	Kako pomoći osobama s anksioznošću i depresijom	Nema	Afirmativan	Ostala javnost
10.3.2023.	<i>HRT</i>	Redovita tjelovježba poboljšava mentalno zdravlje i ponašanje tinejdžera	Hina	Afirmativan	Dokumenti; istraživanja, stručne knjige i članci, zakoni
3.10.2023.	<i>Novi list</i>	Novi program u vrtićima: Predškolci će učiti kako se nositi s krizama i neuspjehom	Novinar(ka)	Afirmativan	Stručnjaci
29.6.2023.	<i>Index.hr</i>	Kako škole u Hrvatskoj podržavaju mentalno zdravlje učenika	Redakcija	Neutralan	Ostala javnost
18.10.2023.	<i>HRT</i>	Sve više mladih u Hrvatskoj treba psihološku pomoć	Novinar(ka)	Neutralan	Stručnjaci, Ostala javnost
15.6.2023.	<i>Novi list</i>	Mentalno zdravlje djece i mladih — ulog u budućnost društva	Kolumna	Neutralan	Kolumna ili komentar autora
10.3.2023.	<i>Slobodna Dalmacija</i>	Rezultati novog istraživanja o Covidu sve iznenadili: ‘Ovo je nejasno, trebamo još provjeravati...’	Hina	Senzacionalistički	Stručnjaci, Dokumenti; istraživanja, stručne knjige/članci, zakoni
23.2.2023.	<i>Dnevnik.hr</i>	Jezivo stanje u zdravstvu: Pokušaj suicida među mladima lani je porastao za 200 posto, liste čekanja su ogromne, a psihijataru nema	Redakcija	Senzacionalistički	Stručnjaci
6.2.2023.	<i>Telegram</i>	O psihološkom stanju nacije: ‘Ovo su prave posljedice korone, ne čekajte da vam gori pod nogama’	Mateja Ježovita	Senzacionalistički	Stručnjaci

Tablica 2 prikazuje reprezentativne primjere senzacionalističkih, neutralnih i afirmativnih naslova, uključujući korištene izvore. Primjeri potvrđuju nalaze o dominaciji senzacionalističkih naslova (59%) te ilustriraju karakteristične obrasce “mamilica”.

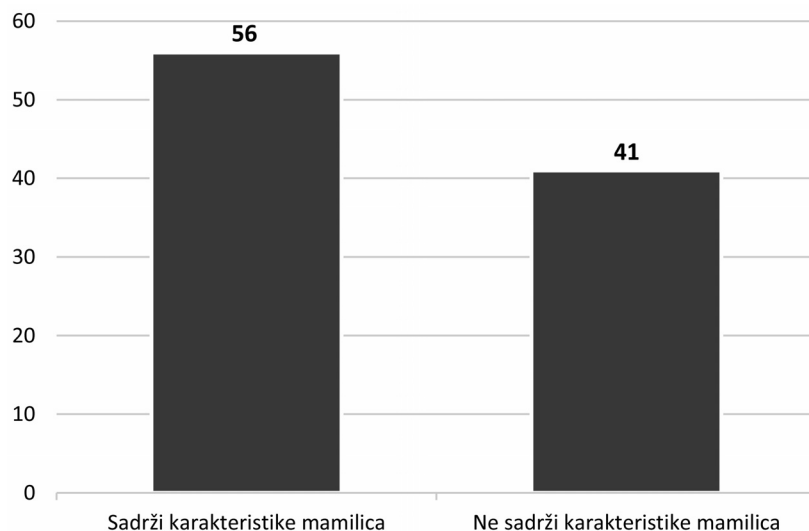
Grafikon 4. Ton sadržaja
Graph 4. Content tone

Promatrajući ton sadržaja prema pojedinomu mediju, vidljivo je da je najviše senzacionalističkoga sadržaja zabilježeno na portalu *Index.hr*, 10 članaka. Najviše članaka neutralnoga sadržaja zabilježeno je na portalu *HRT* (8), a najviše članaka afirmativnoga sadržaja zabilježeno je na portalu *Novi list* (3).

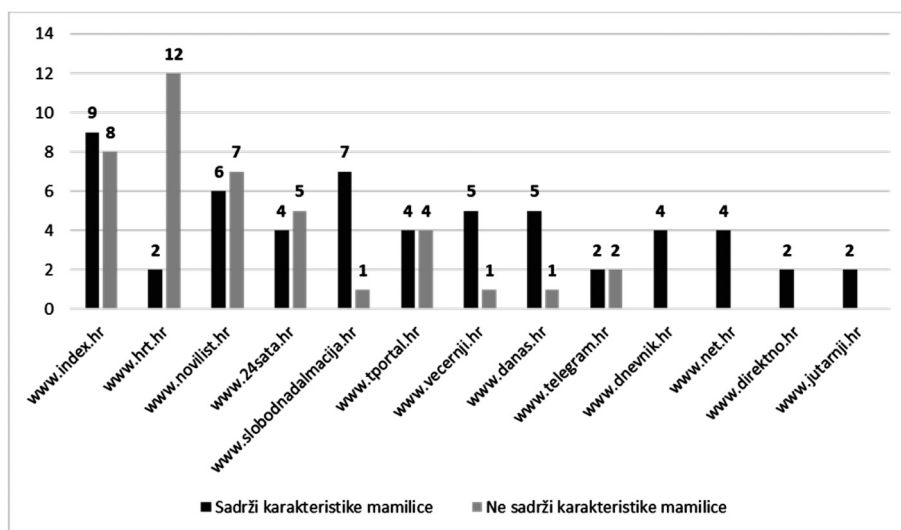

Grafikon 5. Ton sadržaja prema pojedinomu mediju
Graph 5. Content tone by media outlet

U 97 analiziranih članaka, zabilježeno je više od pola naslova koji sadrže karakteristike tzv. “mamilica” (58%). S druge strane, 42% članaka imalo je naslove koji nisu posjedovali slične karakteristike.

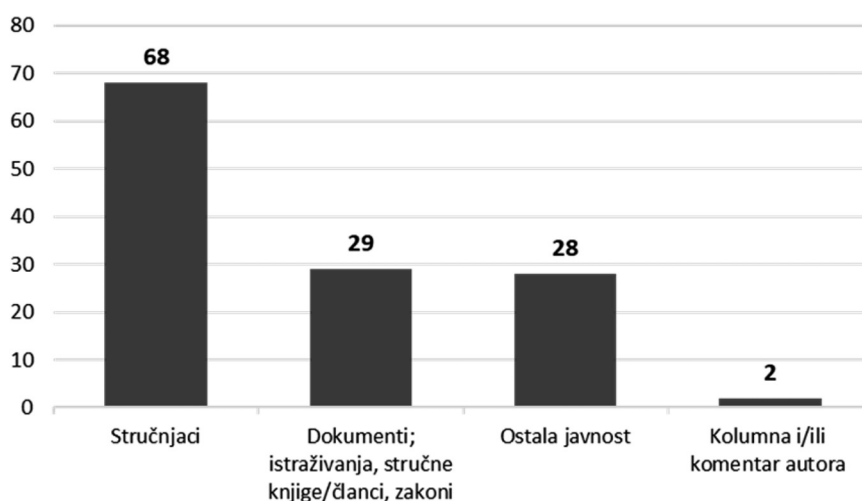
Grafikon 6. Odlike “mamilica” u naslovu
Graph 6. Clickbait features in headlines

Grafikon 7. Odlike “mamilica” u naslovu prema medijima
Graph 7. Clickbait features in headlines by media outlet

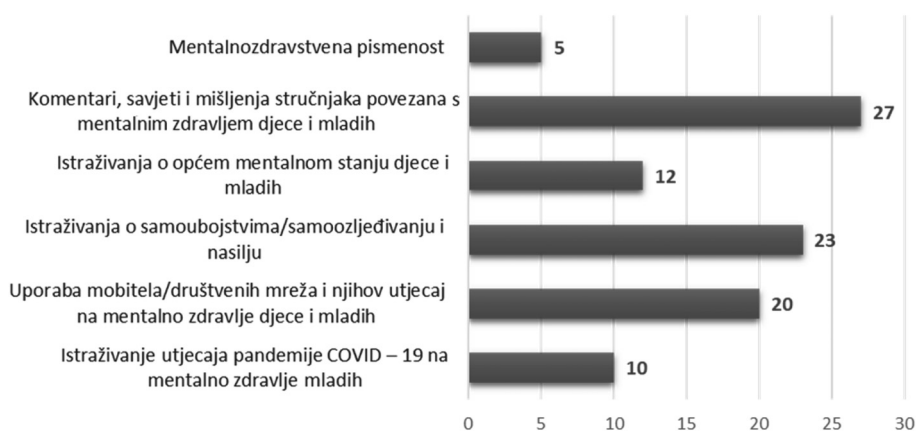
Najviše naslova koji posjeduju odlike “mamilica” zabilježeno je na portalima *Index.hr* (9), *Slobodna Dalmacija* (7) te *Novi list* (6), a što je prikazano na *Grafikonu 6*. Portal na kojem je zabilježeno najmanje naslova s odlikama “mamilica” je *HRT*, na kojem 86% analiziranih naslova ne sadrži značajke “mamilica”, a što je vidljivo na *Grafikonu 7*.

Najviše izvora u analiziranim člancima su stručnjaci (psihijatri, psiholozi i sl.), 53% u ukupnom broju priloga, što je prikazano u *Grafikonu 8*. Dokumenti, istraživanja, stručne knjige i članci te zakoni činili su izvore u 23% priloga. 22% izvora bila je ostala javnost (pedagozi, roditelji, djeca i dr.), a preostala 2% bile su kolumne autora. Važno je napomenuti da se u jednom članku može pojaviti više izvora informacija.

Grafikon 8. Izvori informacija, N = 127

Graph 8. Sources of information, N = 127

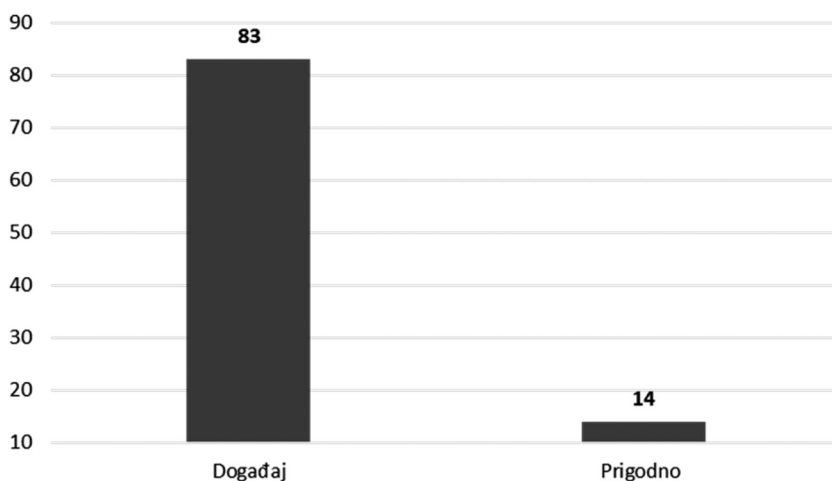

Grafikon 9. Teme članka

Graph 9. Article topics

Ovaj dio matrice posvećen je definiranju tema koje su dominirale u analiziranim priložima, kao i određivanju povoda za nastanak članka. Analizirani članci razvrstani su prema tematskim sklopovima odnosno kategorijama ovisno o sadržaju. Najviše priloga zabilježeno je za tematski sklop *Komentari, savjeti i mišljenja stručnjaka vezana uz mentalno zdravlje djece i mladih*, njih 27. Nešto manje članaka (23) bavilo se je temom *Istraživanja o samoubojstvima/samoozljeđivanju i nasilju*. Tema *Uporaba mobitela/društvenih mreža i njihov utjecaj na mentalno zdravlje djece i mladih* zabilježena je u 20 priloga, a temom *Istraživanja o općem mentalnom stanju djece i mladih* bavilo se je 12 članaka. Tematski sklopovi s najmanje zabilježenih članaka su *Istraživanje utjecaja pandemije Covid-19 na mentalno zdravlje mladih* (10) i *Mentalno-zdravstvena pismenost* (5). Navedeno je vidljivo u *Grafikonu 9*.

Kao povod nastanka članak je mogao imati događaj (neugodni događaji i situacije s lošim ishodom; afirmativni događaj, akcije, istraživanja i dr.) ili biti pisan kao prigodan, obično uoči prigodnih datuma. 83 priloga ili 87% u ukupnom broju članaka kao povod nastanka imalo je događaj. 14 članaka pisano je prigodno, odnosno u svrhu obilježavanja datuma kada se obilježava i govori o mentalnom zdravlju. Od 14 prigodno pisanih članaka, njih 9 pisano je u svrhu obilježavanja Svjetskoga dana prevencije suicida. Povod nastanka sadržaja prikazuje *Grafikon 10*.

Grafikon 10. Povod nastanka sadržaja
Graph 10. Reason for content creation

4. Rasprava

Nakon predstavljanja rezultata, u ovom su poglavlju interpretirani nalazi s ciljem provjere hipoteza.

Prva hipoteza odnosila se je na ton sadržaja. Hipoteza (H1) da su članci uglavnom neutralni djelomično je potvrđena: 50% tekstova imalo je neutralan

ton, 40% senzacionalistički, a 10% afirmativan. Iako prevladava činjenično izvješćivanje, visok udio senzacionalizma upućuje na sklonost dramatizaciji, koja može negativno oblikovati percepciju mentalnoga zdravlja.

Druga hipoteza bavila se je naslovima. Hipoteza (H2) potvrđena je jer je 59% naslova bilo senzacionalističko, 37% neutralno, a 4% afirmativno, a 58% sadržavalo je obilježja “mamilica”. Naslovi poput “Psiholozi kažu da ova stvar najviše šteti dječjoj sreći” pokazuju pretjerana pojednostavljenja, retoriku šoka i emocionalnu manipulaciju. Takav pristup privlači klikove, ali smanjuje informativnu vrijednost i pridonosi stigmatizaciji.

Treća hipoteza ispitala je povode objava. Hipoteza (H3) nije potvrđena jer je većina priloga (83) nastala kao reakcija na događaje, a samo je 14 bilo vezano uz obilježavanje važnih datuma. To pokazuje da mediji uglavnom reagiraju, a rjeđe planiraju sadržaje, iako se kod Svjetskoga dana prevencije suicida uočava povećana osjetljivost i suradnja s institucijama.

Četvrta hipoteza odnosila se je na teme. Hipoteza (H4) također nije potvrđena: najviše članaka bavilo se je savjetima stručnjaka (27), zatim samoubojstvima i samoozljeđivanjem, a društvene su mreže bile u fokusu u 20 priloga. Teme poput posljedica pandemije Covid–19 (10) i mentalno–zdravstvene pismenosti (5) bile su slabije zastupljene.

Peta hipoteza bavila se je izvorima. Hipoteza (H5) potvrđena je jer su stručnjaci bili najčešći izvori (53%), a znanstvena su istraživanja i službeni podatci činili 23%. Oslanjanje na vjerodostojne izvore povećava kvalitetu informacija, doprinosi edukaciji i smanjuje stigmatu.

Ukupno, nalazi pokazuju rastuću medijsku vidljivost teme, ali i izazove: dominaciju senzacionalističkih naslova, oslanjanje na agencijske vijesti i reaktivan pristup. Pozitivno je što se često koriste stručni izvori i mišljenja, no mediji bi trebali težiti većemu udjelu autorskoga, istraživačkoga rada te sustavnijemu izvješćivanju koje bi, uz manje senzacionalizma, pridonijelo edukaciji javnosti i normalizaciji teme mentalnoga zdravlja.

Zaključak

Mentalno zdravlje ključno je za rast i razvoj djece i mladih, a podatci ukazuju na zabrinjavajuće trendove, uključujući visoku učestalost poremećaja i porast samoubojstava te utjecaj digitalnih tehnologija. Zbog toga je ova tema sve češće u središtu javnih i medijskih rasprava.

Analiza 97 članaka s najčitanijih hrvatskih portala pokazala je da naslovi često koriste senzacionalizam i “mamilice”, a sadržaji su uglavnom neutralni. Najčešći izvori su stručnjaci, što odražava određenu profesionalnost, a dominantne teme odnose se na savjete i mišljenja stručnjaka, samoozljeđivanje i samoubojstva te utjecaj društvenih mreža. Objave su uglavnom reaktivne, vezane uz događaje, a rjeđe proaktivne ili povezane s prigodnim datumima.

Rezultati potvrđuju izazove koje donosi tržišni pritisak na privlačenje klikova, što nerijetko vodi površnom i senzacionalističkomu izvješćivanju. Ipak, oslanja-

nje na stručne izvore i sve veća prisutnost teme u javnom diskursu otvaraju prostor za razvoj kvalitetnijega novinarstva.

Istraživačka ograničenja uglavnom su povezana s činjenicom da je analiziran samo mrežni sadržaj u jednoj godini, a interpretacija tona i senzacionalizma nosi određenu subjektivnost. Potrebna su šira i longitudinalna istraživanja koja bi uključila različite medijske formate, uredničke perspektive i stavove publike. Također, uzorak je ograničen na jednu godinu (2023) i internetske portale onemogućuje potpunu generalizaciju nalaza na druge medijske formate.

Kako bi mediji ispunili svoju društveno odgovornu ulogu, nužna je kontinuirana edukacija novinara, suradnja s relevantnim stručnjacima te razvoj jasnih etičkih smjernica. Time se može stvoriti informirano i empatično medijsko okruženje koje doprinosi smanjenju stigme i boljoj zaštiti mentalnoga zdravlja djece i mladih.

Literatura

- Allen, Ruth; Nairn, Raymond G. (1997). Media depictions of mental illness: An analysis of the use of dangerousness. *Australian and New Zealand Journal of Psychiatry*, 31(3), 375–381.
- Anon. (2019). Stigmatizacija. *Zagrebačko psihološko društvo* (28. svibnja), <https://zgp.hr/2019/05/28/stigmatizacija/> (27.1.2025.)
- Arambašić, Milan; Debelić, Ivana; Višević, Sanja (2023). Alfa generacija i mentalno zdravlje. *Liječnički vjesnik*, 145(5), 381–385.
- Avdibegović, Esmina, Mujagić, Nermina; Duronjić, Tatjana; Sesar, Krstina; Račetović Goran; Selimbašić, Fadil; Vujić, Jelena; Peršić, Zlatan; Mizdrak, Tatjana; Mehić, Adisa; Latiović, Milan; Čerkez, Goran (2019). *Etičko izvješćivanje o mentalnom zdravlju*. Sarajevo: Federalno ministarstvo zdravstva.
- Bazaco, Angela; Redondo, Garcia, Marta; Sánchez–García, Pilar (2019). Clickbait as a strategy of viral journalism. *Revista Latina de Comunicación Social*, 74 (1), 94–115.
- Boričević Maršanić, Vlatka; Zečević, Iva; Paradžik, Ljubica; Karapetrić Bolfan, Ljiljana (2017). Probir i rana detekcija psihičkih odstupanja/poremećaja kod djece u predškolskim ustanovama i adolescenata u osnovnim školama Grada Zagreba – rezultati probnog projekta. *Socijalna psihijatrija*, 45(3), 169–186.
- Djeca medija. (2022). Kako prepoznati senzacionalizam u medijima. *Djeca medija*, <https://djecamedija.org/wp-content/uploads/2021/09/Kako-prepoznati-senzacionalizam-u-medijima.pdf> (18.11.2024.)
- Đumić, Tihana (2023). Mediji i mentalno zdravlje. *Media, Culture and Public Relations*, 14(1), 35–49.
- Grubić, Marina (2023). Izazovi 21. stoljeća za mentalno zdravlje djece. *Liječnički vjesnik*, 145(5), 11–13.
- Harcup, Tony; O’Neill, Deirde (2017). What is news?: News values revisited (again). *Journalism Studies*, 18(12), 1470–1488.
- HND (2009). Kodeks časti hrvatskih novinara. *Hrvatsko novinarsko društvo*, <https://hnd.hr/kodeks-casti-hrvatskih-novinara/> (29.1.2026.)
- Hrvatski sabor (2021). Zakon o elektroničkim medijima. *Narodne novine*, br. 111, https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2021_10_111_1942.html (29.1.2026.)

- Jokić–Begić, Nataša (2009). Medijska pažnja i samoubojstva. U: Dž. Hadžiselimović et al. (ur.), *Psihologija mediji etika: iskustva i promišljanja za bolju suradnju* (str. 92–97). Pula: Društvo psihologa Istre.
- Labaš, Danijel; Grmuša, Tanja (2011). Istinitost i objektivnost u informaciji i društveno štetne komunikacijske forme. *Kroatologija*, 2(2), 87–121.
- Lopez, Loretta Ramella (1991). Adolescents' attitudes toward mental illness and perceived sources of their attitudes: An examination of pilot data. *Archives of Psychiatric Nursing*, 5(5), 271–280.
- Malović, Stjepan (2005). *Osnove novinarstva*. Zagreb: Golden marketing.
- McQuail, Denis (2010). *McQuail's Mass Communication Theory*. Sage Publications.
- Medijska pismenost (2023). Prikazi i izvještavanje o mentalnom zdravlju u medijima. *Medijska pismenost* (25. kolovoza), <https://medijskapismenost.ba/hr/prikazi-i-izvjestavanje-o-mentalnom-zdravlju-u-medijima-2/> (29.1.2026.)
- Niederkrötenhaller, Thomas; Till, Benedikt (2019). Suicide and the media: From Werther to Papageno Effects: A selective literature review. *Suicidologi*, 24(2), 4–12.
- Newman, Nic; Fletcher, Richard; Robertson, Craig T.; Kirsten, Eddy; Rasmus, Kleis Nielsen (2022). *Reuters Institute Digital News Report 2022*, <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/digital-news-report/2022>
- Örnebring, Henrik; Jönsson, Anna Maria (2004). Tabloid journalism and the public sphere: A historical perspective on tabloid journalism. *Journalism Studies*, 5(3), 283–295.
- Ričković, Valentin; Ladika, Melita (2021). Mentalno zdravlje djece i adolescenata: prevalencija i specifičnosti mentalnih poremećaja. *Hrvatski časopis za javno zdravstvo*, 17(56), 32–38.
- Srivastava, Kalpana; Chaudhury; Suprakash; Bhat, P. S.; Mujawar, Swaleha (2018). Media and mental health. *Industrial Psychiatry Journal*, 27(1), 1–5, https://doi.org/10.4103/ipj.ipj_73_18.
- Stout, Patricia; Villegas, Jorge; Jennings, Nancy (2004). Images of mental illness in the media: identifying gaps in the research. *Schizophrenia Bulletin*, 30(3), 543–561.
- Tkalac Verčić, Ana; Sinčić, Ćorić, Dubravka; Pološki Vokić, Nina (2010). *Priručnik za metodologiju istraživačkog rada*. Zagreb: M.E.P.
- UNICEF (s. a.). Mentalno zdravlje — važni pojmovi: Osnovne informacije o čestim pojmovima iz područja mentalnog zdravlja. *UNICEF*, <https://www.unicef.org/croatia/mentalno-zdravlje-vazni-pojmovi> (29.1.2026.)
- Wahl, Otto (2009). Depictions of mental illnesses in children's media. *Journal of Mental Health*, 12(3), 249–258.
- WHO (2022). Mental health. *Mental Health Organization* (8. listopada), <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-strengthening-our-response> (29.1.2026.)
- Wilson, Claire; Nairn, Raymond; Coverdale, John; Panapa, Aroha (2000). Mental Illness Depictions in Prime-Time Drama: Identifying the Discursive Resources. *Australian and New Zealand Journal of Psychiatry*, 34(2), 232–239.

Media Reporting on the Mental Health of Children and Youth in Croatia: Analysis and Ethical Challenges

Lucija Vidak*, Krešimir Dabo**

Summary

This paper analyzes how Croatian online news portals reported on the mental health of children and adolescents in 2023. The study addresses the growing prevalence of mental health difficulties among youth and the media's dual role in informing the public and shaping stigma. Using qualitative content analysis of 97 articles published on 13 widely read portals, the research examined headline and article tone, presence of sensationalism and clickbait, authorship, sources, and publication triggers. Results show that more than half of the headlines were sensationalistic and often used clickbait, while article content was predominantly neutral. Experts, especially psychologists and psychiatrists, were the most frequently cited sources, indicating reliance on professional information. Thematically, reporting centered on expert advice, suicide and self-harm, and the impact of digital technologies. Most articles were event-driven rather than proactive or tied to awareness days. Findings highlight both positive practices, such as the inclusion of expert perspectives, and challenges, such as sensationalistic framing and reactive reporting. The study concludes that stronger journalist education and adherence to ethical standards are needed to ensure responsible coverage that informs the public, reduces stigma, and promotes mental health among young people.

Keywords: mental health; children and adolescents; media; media coverage; ethical journalism

* Lucija Vidak, mag. comm., The Faculty of Croatian Studies of the University of Zagreb. Address: Borongajska cesta 83 D, 10000 Zagreb, Croatia. E-mail: lvidak@hrstud.hr

** Krešimir Dabo, Ph.D., Associate Professor, The Faculty of Croatian Studies of the University of Zagreb. Address: Borongajska cesta 83 D, 10000 Zagreb, Croatia. E-mail: kdabo@fhs.hr